O'tkir Hoshimovning "So'qqabosh bevagina" hikoyasida makoronizmlarning turlicha ifodasi

Kattayeva Mehrangiz Nabiyevna
BDPI I bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'tkir Hoshimovning "So'qqabosh bevagina" hikoyasida linvistik vositalar bo'lgan paralingvistika va makoronizmlar orqali kulgi farqlashning estetik tamoyillari ilmiy-nazariy jihatdan badiiy matnlar asosida tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Gud moning, salom, predstavit etsam, Jonetta Kabulovna Xaltayeva, Men, к sojaleniyu, sochinenielar**,** o'qigan emas, rostini aytmoq, kitob o'qish, vaqt , vremya – dengi va hokazo**.**

Kirish: O'zbekiston xalq yozuvchisi O'tkir Hoshimov qo'lidagi qalam go'yoki yozmadi, balki qalam uchidan so'zlar musiqa singari quyilib keldi. Bolalarga kitob yozmoq uchun bolalikka qaytib bormoq kerak. Boshlagan kitobiga oxirgi nuqta qo'yguncha bola bo'lib yashash zarur. Bu kabi fikrlar adibning hajviy hikoyalarida, qissa va ramanlarida ilgari surildi.

Adabiyotlar sharhi: Mumkinmi? **Gud moning!** Salom! Ruxsatingiz bilan o'zimni **predstavit** etsam... Jonetta Kabulovna Xaltayeva! Men, **к sojaleniyu,** sizning **sochinenielaringizni**s o'qigan emasman. Rostini aytsam, kitob o'qishga vaqt yo'q. Bilasiz, **vremya - dengi. Xotya,** eshitganman. **V osnovnom mamashkalar** haqida yozarkansiz**.**[1]

Ushbu badiiy matnda: "Gud moning", "predstavit", " k solaleniyu", "sochinenie", "vremya-dengi", " xotya", "v osnovnom", "mamashkalar" va hokazo. Bu so'zlar makoronizmlar hisoblanadi. Ushbu so'zlardan foydalanib adib kitobxonda kulgi uyg'otishga erishgan .

Mening ham to 'rtta bolam bor... Nima? Unaqaga o'xshamaydi, deysizmi? Rahmat, **komplement** uchun! Hamma shunaqa deydi. Men **mamamga** o'xshayman. **Mamam** oltmish yoshdayam **appetitniy** edi. **Как kukolka**! Har kuni sochini **prichyoska** qildirardi. Alchibaltga! Alchibaltni taniysizmi? **Neujeli? Pervoklassniy master-ku! Mujskoy salonga** bormaganmisiz? **Vprochem,** mayli...

[1] Hoshimov.O'. So'qqabosh bevagina. So'qqabosh bevagina.Toshkent 2022. Nurli Dunyo nashriyoti. 64-bet.

Olovingiz bormi?.. Yo‘q-yo‘q, men **«More»** chekaman... **Senkyu. Zajigalkangizga** gap yo‘q. **Tochno importniy!**[2]

Ushbu badiiy matnda: “Komplement”, “ mama”, Appetitniy”, “kak kukolka”, “priychoska”, “neujeli”, “Pervoklassniy master”, “mujskoy salon”, “vprochem”, “More”, “Senkyu”, “Zajigalka”, “Tochno importniy!” va hokazo. Bu so’zlar badiiy matnimizda makoronizmlar sanaladi. Ushbu chetdan kirgan baynalminal so’zlar yordamida adib kitobxonga o’zgacha kayfiyat taqdim etgan.

Itak, to‘rtta bolam bor. Maratik — Nukusda. **Internatda**. Yoshi... **Minutochku**, yoshi, **pomoemu** o‘n to‘rtda. Shu yil o‘n to‘rtga kiradi. **Kopiya - papasi. Kr-r-rasavchik! Smugliyligi,** ko‘zining **razrezi**... **Papasi** bilan birinchi **vstrechamiz** Nukusda **praktikaga** borganimda bo‘lgan. **Zamministr** edi. Shunaqa **abayatelniy**, shunaqa **intelligentniy**. Ikki yilcha turdik. **Sivilizovanniy** ajrashdik. To’g'risini aytdi. «Janochka, jonim, - dedi, - bu yog‘i **prokol** bo‘ladiganga o ‘xshaydi, xotinim **jaloba** yozibdi, **dvoyejenstvo** uchun ishdan haydashlari mumkin», - dedi. Bilasiz, u paytda bunaqa masalalar **strogiy** edi. «Maratik uchun **volnovatsya** qilma, o‘zim **opekamga** olaman, sen, Toshkentga ketaver, **regulyarno** borib turaman», - dedi. **«O-key!»** - dedim...

Ushbu badiiy matnda: “Itak”, “Internat”, “Minutochku”, “pomoemu”, “Kopiya - papasi”, “Kr-r-rasavchik”, “Smugliyligi”, “razrezi”, “Papa”, “vstrechamiz”, “praktika”, “Zamministr”, “abayatelniy”, “intelligentniy”, “Sivilizovanniy”, “prokol”, “jaloba”, “dvoyejenstvo”, “strogiy”, “volnovatsya”, “opekam”, “regulyarno”, “O-key” va hokazolar. Ushbu matnimizda shu kabi so’zlar makoronizmlar hisoblanadi.

Gde-to ikki yilcha oldin Samarqandga bordim. Nargizochkaning **detdomiga** kirdim. **Detdom - tak sebe.** Ammo **direktor nishtyak** ekan! Dyilda!

Bo‘y-basti ikki metr. «**Bratan**, dedim, - Nargizochkadan xabar olishim qiyin. Ishlarim **navalom**», - dedim. «Xotirjam bo‘ling. Nargizochkaga o‘zim otalik qilaman», - dedi. Uch kun mehmon bo‘ldim. **Kr-r-utoy** erkak ekan! **Molodes!**

Nargizochkaning **papochkasi** ham **krutoy** edi. **Mejrayonniy neftebazada direktor** bo‘lib ishlardi. Yoshi ellikdan oshgan bo‘lsa-da , **как ogurchik** edi. Samarqandning **paxani** edi. Xotidan qo‘rqmasdan **shik-k-karniy** to‘y qildi. **Restoranda.** Yomon yashamadik... Qamalib ketgani chatoq bo‘ldi.

[2] Hoshimov.O’. So’qqabosh bevagina. So’qqabosh bevagina.Toshkent 2022. Nurli Dunyo nashriyoti. 64-bet.

O‘sha yerdan **«ksiva»** keldi- xabar. U kishining aytishlaricha, **как budto** hammasiga men **vinovata** ekanman. E, to‘kil dedim! **Benzinga diztoplivo** qo‘shishni men o‘rgatdimmi senga, dedim!

Ammo Nigorochkadan anchadan beri xabar olganim yo‘q. Aytdim-ku, **«vremya - dengi».** Qo‘qonga hech yo‘lim tushmayapti. Nigorochka otasida qolgan. **Predprinimatel** edi. «Jahon bozori»da sakkizta **«tochka»**si bor edi. Xarakteri **«milenkiy». Takoy poslushniy.** Ikkita xotinidan bolasi bo‘lmagani uchunmi, Nigorochkani jonidan ortiq ko‘rardi. Har kuni ming xil o‘yinchoq olib keladi. Hammasiga o‘zi aybdor! Nuqul **zamechanie** beradi, **notatsiya** o‘qiydi. «Jannatxon, tahorat suvini yaxshi isitmabsiz. Xuftondan keyin ko‘chaga chiqmasinlar. Nomahramlarga ko‘rinmasinlar. Begona erkaklar bilan gaplashmasinlar!» Tomi ketgan **fanatik**! Erkakning ham begonasi bo‘larkanmi?! E, sirpal, dedim! Obbergan bir xonali kvartirangga **как durochka** uchinchi xotin bo‘lib o‘tirishim kerakmi, dedim![3]

Ushbu badiiy matnda: “Gde-to”, “detdomiga”, “Detdom - tak sebe”, “direktor nishtyak”, “Bratan”, “navalom”, “Kr-r-utoy”, “Molodes”, “papochka”, “krutoy”, “Mejrayonniy neftebazada direktor”, “как ogurchik”, “vinovata”, “Benzinga diztoplivo”, “vremya - dengi”, “Predprinimatel”, “tochka”, “milenkiy”, “Takoy poslushniy”, “zamechanie”, “notatsiya”, “fanatik”, “как durochka” va hokazo. adiiy parchada shu so’zlar makoronizmlar hisoblanadi. Ushbu chetdan kirgan baynalminal so’zlar yordamida adib kitobxonga o’zgacha kayfiyat taqdim etgan.

XULOSA: O’zbekiston xalq yozuvchisi O’tkir Hoshimov 20-asr o‘zbek adabiyotida o‘z o‘rni va uslubiga ega bo‘lgan adib. Uning asarlari oddiy va xalqchilligi bilan ajralib turadi. “So’qqabosh bevagina” hikoyasi ham anashunday xalqchil asarlar sirasiga kiradi. Yozuvchi asarlari ko‘pgina xorijiy tillarga tarjima qilingan. Yozuvchi o’z asarlarida hamisha haq gapni aytishga intiladi. Shu bois ham ijidkorning hikoya, pyesa, romanlari xalqimizning sevimli asarlari qatoridan o’rin olgan. Ijodkorning barcha asarlari xalqimiz tomonidan haligacha sevib mutolaa qilinadi va hali-hanuz yosh avlod qalbida o’rni beqiyos.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Hoshimov.O’. So’qqabosh bevagina. So’qqabosh bevagina.Toshkent 2022. Nurli Dunyo nashriyoti. 64-bet.

2.Hoshimov.O’. So’qqabosh bevagina. So’qqabosh bevagina.Toshkent 2022.

3.Nurli Dunyo nashriyoti. 64-bet.

[3]Hoshimov.O’. So’qqabosh bevagina. So’qqabosh bevagina.Toshkent 2022. Nurli Dunyo nashriyoti. 65-bet.

1. Hoshimov.O'. So'qqabosh bevagina. So'qqabosh bevagina.Toshkent 2022. Nurli Dunyo nashriyoti. 65-bet. Hayitov H. A. Sharq mumtoz adabiyotida ohang talqini //Мировая наука. – 2019. – №. 8. – С. 3-5.
2. Ahmadovich H. H., Amrulloyevna S. D. XX ASR QISSACHILIGI TARAQQIYOTIDA FOLKLORNING LATIFA JANRI TA'SIRI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 302-304.
3. Ahmadovich H. H. Expression of Folklorisms in the Works of Ghafur Ghulam //European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630). – 2022. – Т. 14. – С. 101-105.
4. Ahmadovich H. H. et al. BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O 'ZBEK QISSALARI TAHLILINING INNOVATSION USULLARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 350-352.
5. Ahmadovich H. H. et al. O 'RXUN-YENISEY BITIKLARIDA TALIM-TARBIYA TO 'G 'RISIDAGI FIKRLARNING YORITILISHI VA ULARNING TARBIYAVIY AHAMIYATI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 349-350.
6. Ahmadovich H. H. et al. IJODIY TOPSHIRIQLAR O 'QUV MOTIVLARINI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 293-294.
7. Ahmadovich H. H. et al. BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA O 'ZLASHTIRISH JARAYONINING PSIXO-DIDAKTIK ASOSLARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 332-334.
8. Ahmadovich H. H. et al. O 'QUVCHILARNING BILUV FAOLLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN DARSDAN TASHQARI ISHLAR VA ULARNI TASHKIL ETISH METODIKASI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 343-345.
9. Ahtamovich H. H., Shixnazarovna J. A. O 'QUVCHILAR O 'ZLASHTIRISH DARAJALARINI TASHHISLASH //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 306-309.
10. Ahmadovich H. H., Aminovna A. S. BOSHLANG 'ICH SINF O 'QISH DARSLARIDA DIDAKTIK O 'YIN VA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 100-102.
11. Ahmadovich H. H., Amrulloyevna S. D. RUNN BITIKLARI AXLOQ VA VATANPARVARLIKNING YUKSAK NAMUNASI SIFATIDA //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 248-250.
12. Ahmadovich K. H., Bahriddinovna S. G. Development and practical application of acmeological technologies of student assessment diagnose //Asian Journal of Multidimensional Research. – 2022. – Т. 11. – №. 6. – С. 141-145.

13. Ahmadovich K. H., ZokirovnaZ A. G. THE PROBLEM OF HUMAN EDUCATION AND MORALITY IN FOLKLORE //Gospodarka i Innowacje. – 2022. – T. 25. – C. 133-137.
14. Ahmadovich K. H., Nodirkulovna A. I. Theory of Fairy Tales in Primary Grades, The Nature of the Fairy Tale Genre //American Journal of Social and Humanitarian Research. – 2022. – T. 3. – №. 7. – C. 130-133.
15. BuxDUPI H. A. H. et al. AKMEOLOGIYA VA UNING O’QUVCHILAR O’ZLASHTIRISHINI TASHXISLASHDAGI O’RNI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 415-417.
16. Хаитов Х. Адабиётда кулгидан фойдаланиш анъанасининг асослари //Общество и инновации. – 2021. – Т. 2. – №. 3/S. – С. 49-52.
17. Ҳайитов Ҳ. А. ЛЎЛИ НОМИ БИЛАН БОҒЛИҚ ЛАТИФАЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ //Интернаука. – 2021. – №. 17-4. – С. 51-52.
18. Hayitov H. A. QUSHLARGA IBRAT-HAZRATI XIZR! //Интернаука. – 2020. – №. 12-3. – С. 72-73.
19. Khoja o’g’li T., Ahmadovich K. H. Advanced Characteristics of the Tradition of Using Uzbek Folk Humor Art in Written Literature //American Journal of Social and Humanitarian Research. – 2022. – T. 3. – №. 9. – C. 1-4.